

Fjeldlivets glæder

Fortalt og oplevet af Peter Thy, Kim Esbensen og J. Richard Wilson

Der er ingen objektive grunde til at benægte at fjeldlivet ikke i bund og grund skal være ubehageligt, farligt og udmattende. (Anonum, 1975)

Fjeldet kan opleves på mange måder. Først nu ved afslutningen af næsten 4 års geologisk feltarbejde i egnene omkring og på Fongen, Ruten, Melshogna og Hyllingen er vi begyndt at forstå, at nordmænd benytter fjeldet til at gå sig glade i. Hvordan de egentlig gør det, er vi ikke helt klar over. Måske har vi slet ikke rigtig forstået, hvad nordmænd mener, når de taler om at gå sig glade. Måske er det en helt anden form for glæde man tænker på, noget med en overført åndelig glæde. Eller måske må forklaringen søges i en speciel norsk folkekarakter, som vi lavlændinge ikke har mulighed for at forstå og sætte os ind i. Inden vi kommer for langt ud eller ind i den menneskelige naturs dybe psykologiske ødemærk, må vi hellere afsløre, at vi selv er mest tilbøjelige til at hælde til den antagelse, at det er en skønånd i foreningens bestyrelse, der i tidernes morgen og med en udpræget sans for intetsigende og geniale fraser, der har udtænkt det stadig i dag blandt alle turistforeningens medlemmer kendte reklameslogan. Og som således har været den direkte årsag til, at vi nu i fire år under vort arbejde i Sylene, ofte har haft lejlighed til at udføre omfattende og åndrige diskussioner om begrebet at gå sig glad i fjeldet og de paradokser, der for os synes at knytte sig hertil.

Nu har det aldrig været meningen, at dette korte indlæg skulle analysere dette vanskelige filosofiske problem. Således er det heller ikke hensigten, at behandle turistens forhold til fjeldet. Vi er overbevist om, at andre på mere kvalificeret måde vil skrive om «glæden i fjeldet», om naturen, om opdæmning, om dyrelivet og om dåseøl (tomme) på toppen af Fongen i dette det halvfemsindstyvende nummer af årsskriftet. Hensigten vil alene være, i en række små stemningsglimt, at belyse vor egen glæde ved og i fjeldet, på baggrund af erfaringer igennem snart et halvt års teltning og hytteophold i de norske Syler.

Vår lille gruppe på lille Fongen.

Foto: Peter Thy.

Det hele starter hvergang med at vi stiger af bussen i Græsli, får stablet vor umfangsrige oppakning ud i grøften. I støvet efter bussen får vi møjsommeligt fundet fjeldstøvlerne frem nederst i rygsækken. De er stive og uformelige, fordi de ikke har været brugt siden sidste år, og gnaver selvfølgelig hele vejen op til Græslihytten, når vi endelig får stablet den interimistisk pakkede rygsæk sammen og ved fælles hjælp får den slæbt op på ryggen. Med gnavnende støvler og en skævt pakket rygsæk, hvor en underlig genstand stikker ind i ryggen, begiver vi os opad.

Vi har ikke tal på de gange, vi er gået op til Græslihytten. Normalt tager det 2 timer at komme op den første gang hvert år. Senere på sommeren går det hurtigere. En særlig pralende person i vor gruppe hævder, at han har klaret det på 22 min.. Denne påstand står dog næppe til troende. Det næste der nu normalt sker, er at vi bliver overrasket af en kraftig regnbyge efter 5 minutters gang. Lige før vi er helt gennemblødte, får vi taget os sammen til at få regntøjet på. Dette specielle norske

superregntøj, hvor man efter kun ti minutters gang er ligeså gennemblødt invendig som udvendig. Det slår sjældent fejl, at regnen holder op så snart vi er kommet igang igen. Igen af og på med sækkene.

Den videre rute opover er så viseligt lagt, at vi nu vader igennem regntunge birkeskove og græsmarker. Resultatet er, som selv ruteinspektøren må have kunnet forudse, at vi inden vi når op til den første rislende bæk er drivvåde og opløst af sved og indre overophedning (samtidig med at rygsækkens tyngde bliver mere og mere markant og bæreremmene skærer sig dybere og dybere ned i skuldrene). Ved denne friske rislende bæk følger turens første — men ikke sidste rigtigt lange hvil. Gruppens (alltid den samme) mest udmattede person falder her omkuld med rygsæk på, og maser herved margarinen ud i teltet. Samtidig viser det sig, at vor lystfisker har glemt sin fiskestang i bussen. En af de få glæder vi nu har, er at stikke næsen ned i den rislende bæk og smage på det kolde nedsivende mosevand. En bivirkning af denne drikkemetode, som følger os hele sommeren, er ømhed og afskaldninger på næsen.

Gruppens mere karakterfaste person får nu normalt efter en halvtimes dasning stablet os på benene. Og vi slæber os de få hundrede meter op over den svage rundende bakke mod Græslhytten, som synes længere og længere væk jo nærmere vi kommer.

Nå men normalt er vi heldigvis kommet helt op til hytten inden den næste voldsomme regnbyge farer hen over tragterne. Desværre er håndvægten i Græslhytten ikke stor nok til at kunne veje vore rygsække, så vi er stadig af den formening, at de har vejlet mindst 50 kilo.

Den næste morgen ligger tågen tæt omkring Græslhytten og barometret stiger faretruende. Det meste af dagen går derfor med at reorganisere pakningen af rygsækkene, efter princippet: den der har den største rygsæk, slæber også det meste. Hvert år går dette princip ud over de rige, der har haft råd til at anskaffe sig densidste rygsækmode, der jo som bekendt år for år bliver større og større. De store rygsække er således godt sure, når vi endelig efter kun et døgn lediggang kommer af sted sidst på eftermiddagen, mod skaret mellem Melshogna og Ruten, hvor vi vil placere vor første teltlejr.

Turen af stien til Schultzhytten er kendt til trivialitet, særlig farefuld er den de første par hundrede meter, hvor mosevandets indsvivning i de utætte støvler (troede at sværtning kunne vente) ikke er ukendt. Turen videre over de stejle skrænter mod Græslivola er frygtet på grund af disses monotonitet. Vi kender hver eneste sten og enhver græstue. Snart når vi dog ind til Melshogna, og kommer derved ind i en kraftig vind, der blæser fra nordøst. Næsten hele vejen ned i passet mellem Melshogna og Ruten er vi frit eksponeret for vindet, der er så kold og kraftig at vi er

Ramsjoen fra Fongen-toppen.

Foto: Peter Thy.

nødt til at fortsætte for ikke at komme til at fryse. På denne strækning er vi forøvrigt ved at miste gruppens sinke, idet vedkommende i sin barnlige glæde over at se sne midt om sommeren træder ut på samme og ned i noget dybt vand. Hidkaldt af høje hyl får vi dog halet ham i sikkerhed. Det er forøvrigt samme person der ofte (altid når vi andre ikke er tilstede) bliver overfaldet af de «vilde dyr». Således skulle han være blevet overfaldet af en rasende ren på toppen af Melshogna, hvad han egentlig skulle der vides ikke. En anden gang var han nær blevet bortført af en «kongeørn». De nærmere omstændigheder hverved er dog aldrig blevet fuldt opklaret.

Nå med tilbage til stien. Ved et uheld kommer vi desværre uden for stien, da vi kommer op i passet, og har meget besvær med at forcere dette med vore tunge rygsække med mad til ti dage, på grund af nogle stejle skrænter og uforudsigelige små søer. Derfor bliver vi forsinket og når først frem til den lille sø nord for passet, samtidig med at solen bag skydækket går ned bag Melshognas nordøst kam. Det bliver så koldt, at

selv gruppens mest pralende sportsfanatiker har glemt alt om den friske afkølede dukkert, han har fablet om siden Græslivolla, og som han ynder at presse os andre normale til.

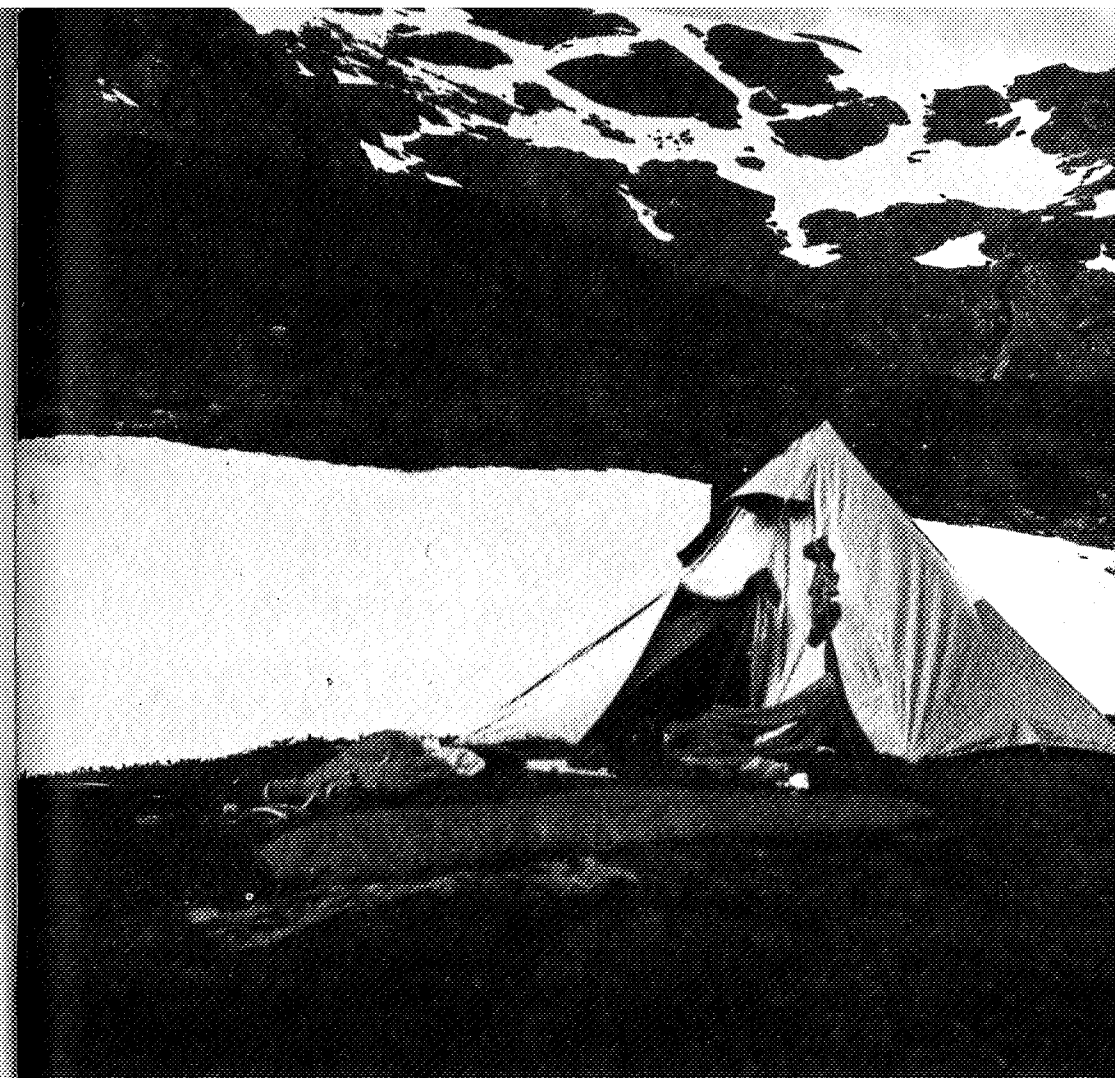
Det viser sig som altid vanskeligt at finde et passende plant sted at slå teltet op på. En indviklet lodtrækning er derfor nødvendig for at få afsat sovepladsen med den store kantede sten. Efter et spartansk måltid (alltid fiskekaker og potetmos) bliver vi nødt til at kravle i poserne for at holde varmen. Sportsfanatikeren har allerede på dette tidspunkt løbet flere gange rundt om teltet. Efter eget udsagn for at kunne holde varmen i sin lidt for tynde sovepose.

Næste morgen ser vi solen for første gang. Den skinner uden at rødme ned på vort stakkels telt og dets indhold, som indvendig er som en sauna. De første myg er også dukket op og larmer under oversejlet på teltet. Det varer længe inden vi får havregrødseksperter jaget ud af posen. Efter yderligere tre kvarters forløb gør han frygtsomt opmærksom på, at nu er grøden færdig. Selvfølgelig er den brændt på, fordi han for at prale har tændt bål istedet for at bruge de til samme formål medbragte spritapparater.

Havregrøden er forøvrigt et af vore største problemer: Hvilken konsistens skal den have? Skal den tilberedes af store eller små gryn? Hvad med klumper? Flertallet har hidtil bestemt, at god fjeldgrød skal være massiv, klumpet og gerne brændt lidt på. Et mindretal, som når det kommer til stykket ikke kan fordrage grød, men ikke vil indrømme det, hævder hårdnakket at grød skal være lind og klæg.

En sen formiddag med tiltagende og lavtliggende skydække fra sydvest pakker vi sammen efter i en uge at have nydt teltlivets behageligheder: Ødelagte rygge på grund af det hårde og ujævne underlag. Næsten ingen mad tilbage. Beskidt tøj. Specielt går det hårdt ud over bukserne, som må udstyres med store interimistiske lapper på udvalgte steder. (Gruppens kvikkehoved påstår, at vi sidder for meget på de ru klipper.)

Inden vi får trukket lod om, hvis tur det er til at bære teltet, bliver vi overhalet af nogle morgenfriske fjeldvandrere på vej til Schultzhytte. Man ser på lang afstand, at det drejer sig om en gruppe fjeldvante svenskere. Klædt misundelsesværdigt ud efter sidste fjeldmode fra top til tå. Imponerende udrustning, parat til en polarekspedition. Da de har passeret os ser man ubrugte reflekser i kogeke, forårsaget af en mager sol, der netop i rette øjeblik får presset sig igennem det tiltagende tætte skydække. Nordmænd i fjeldet ser helt anderledes ud: De kunne ligeså godt have vandret rundt på Prinsens gade i Oslo — stilen, udstyret og påklædningen er den samme. Men vi taler om svenskere — hvem der bare havde holdt sig til de svenske plankebolagte og planerede fjeldstier, istedet for at rode rundt i en evig søgen efter TT's røde hunde.

Teltleir tett ved Fongen-toppen.

Foto: Peter Thy.

Vi har besluttet os til at gå til Ramsøhytten for at hvile ud og måske hvis vejret arter sig vel at bestige Fongen toppen (1441 m.o.h.). Lettet for al maden går det første stykke vej langs Rutens sydløbende ryg let. Af magelighed har vi undladt at krydse direkte over Ruten og ned i Fongtjørna. Istedet får vi forvildet os ned i nogle store sumpe med spredt bevoksning. Heldigvis er det som omtalt gråvej, så vi bliver ikke plaget af de utallige hærskarer af bidende og stikkende insekter, der ofte hærger i disse ufremkommelige tragter, og som gør en fremtrængning vanskelig og utilrådelig. Netop da det begynder at gå op for os, at vi alligevel bliver nødt til at kravle over den sydlige løbende ryg begynder det at regne. Ikke en af disse opfriskende hurtige regnbyger, men en af disse vedvarende silende stille heldags foreteelser.

Simple banale ord kan ikke dække vort mismod, da vi efter timelang vandring igennem den udstragte mose og sump, drivvåde og totalt udmattede når frem til Lauva, der nu stor og brusende skiller os fra Ramsøhytten. Nu er gode råd dyre — ja, næsten uopdrivelige. Med regnvandet silende ned at ryggen og ind i støvlerne, udspinder der sig nu en meget hidsig diskussion: Hvad er bedst, at gå op eller at gå ned? Det ender med at den mest påståelige går nedad, fordi han mener bestemt at have set noget, der lignede et vadested et par hundrede meter længere nede af elven. Vi andre begiver os op ad strømmen. Nu med regnen ind i ansigtet, da det er begyndt at blæse lidt op. Efter en halv times trasken blandt nogle store spørrende blokke finder vi noget der kunne ligne et vadested. Nogle store blokke ligger spredt i den stærkt brusende elv. Her vil vi prøve at krydse. Heldigvis når en af de mere kvikke at komme i tanke om, at ham idioten jo var gået ned af elven. Det tager os næsten en time før vi finder ham halvvejs i Tydal og får ham slæbt tilbage.

Det første stykket af krydsningen går let. Vi kommer ud midt i elven, men så melder vanskelighederne sig for alvor. Elven er her dyb og stærkt strømmende. Den første der vader ud får hurtigt fyldt støvlerne med vand og vi indser klogeligt, at hvis vi skal over med tørre støvler, er det nok bedst at disse befinder sig i rygsækken. Det viser sig selvfølgelig, at dette ikke var tilstrækkelig, men da er det forsent. Drivvåde — denne gang af elvvand — når de første velbeholdne over. Vi mangler nu kun den mere forsigtige halvdel, som vi med lidt held og en del overtalelse får hevet i sikkerhed på den rigtige side, dog først efter at den sidste sætter sig på halen på grund af en glat sten.

Med en fornemmelse af at solen snart må være ved at gå ned, trasker vi nu videre med en mumlen bagest i geledet om, at det nok var på tide at vi fik alarmeret fjeldredningen. Blæsten er taget til og regnens intensitet er nu aftaget lidt. Tempoet er nedsat mærkbart, og vi er alle begyndt forgæves at lette på rygsækken. Enkelte slæber benene lidt underligt efter sig. Alligevel er der ingen der klager sig. Alle er påfaldende tavse, som om de kun har en tanke tilbage: at holde ud og komme fremad, uden tanke for regnen, blæsten og hvor de går. Den eneste gang nogen siger noget, er da en bestemt mener at kunne se Ramsøhytten lidt fremme. Det viser sig at være en stor sten.

Først sent på aftenen er vi fremme — trætte, ømme, radbrækkede og drivvåde fra yderst til inderst. Da vi får åbnet døren til den lille hytte, slår en varm em os i møde. Hytten er fyldt op af mennesker, det viser sig senere at være et idrætsslag fra Trondheim, som er i færd med at tørre våde støvler og tøj efter et sikkert omfangsrigt aftenmåltid.

Mens nogle behjertede personer hjælper os med at få slæbt madresser frem på gulvet, synes resten af idrætsslaget at ville til køjs. Med os

Fongen fra Ramsøhytten.

Foto: Peter Thy.

larmende med pletter og pander og hængende vådt tøj til tørre, hvor der endnu er plads, falder hytten langsomt til ro, samtidig med at temperaturen og luftfugtigheden stiger til faretruende højder.

Først tidligt på morgenen falder vi i søvn, ør i hovedet af udmattelse og varme.

Nogle fjeldturister står tidligt op om morgenen. Det gør vort idrætsslag også. Og det går ikke stille for sig. Så da de første ti morgenfriske unge mennesker er faldet over os — da vi åbenbart ligger i vejen for deres udfoldelser — er ikke andet at gøre: vi må også op.

Solen skinner fra en skyfri himmel og myggene sværmer intenst. Det lykkes os virkelig at få tørret det meste af vort tøj og det øverste af støvlerne. Kræfterne vender langsomt tilbage og modet stiger tilsvarende. Så højt stiger modet, at om eftermiddagen begiver gruppens tindestormere sig mod Fongen toppen (1441 m.o.h.). Da de sent på aftenen kommer tilbage skambidte af myg hævder de, at de virkelig var på toppen. Og fremviste virkelig her i Århus et billed som de påstod var taget på toppen af Fongen.

Der er forbavsende bred enighed om, at vi behøver endnu en dag til at komme rigtig til kræfter og få tørret støvlerne helt ud i spidserne, så vi går til ro med forvisning om at endnu en fredfyldt dag venter os.

Tidligt næste morgen ankommer til vor fredelige hytte to elskelige damer. I løbet af kort tid får de sat hytten på den anden ende. Det varer ikke længe før vi ser os selv i færd med at ligge rent betræk på sengene, rejse flagstangen, tømre søppelkassen sammen og bære brænde og vand ind. Senere på aftenen viser det sig, at den ene af de meget livlige og snakkende damer er ferm til at bage vafler, så vi er lige ved at glemme alt om flagstang, søppelkasse og sengebetræk. Det var lige før vi overhørte en bemærkning om fernes og gulve.

Postscriptum

Dette var vort første møde med tilsynsførende fra Ramsø- og Græslhytterne, og dermed også med foreningsarbejdets praktiske og organisatoriske sider. I de fire somre vi har arbejdet med geologisk feltarbejde omkring Fongen og Hyllingen, har vi med usvigelig sikkerhed truffet på denne dynamiske og igangsættende tilsynsførende. Denne udvikling har været så konsekvent, at vi de to sidste somre har indregnet 1—2 dages «hytteoppudsning» i vor planlægning af feltarbejdet. Alligevel vil man hvis man gransker gæstebøgerne i Græsl — og Ramsøytterne opdage, at vi ikke synes at have forsøgt at undgå disse møder, men snarere har set disse som et behageligt afbræk i et ensformigt feltarbejde. Af samme gæstebøger fremgår også at vi i perioder har sprængt alle rammer for tilladelse antal overnatninger. Vi skal her ikke undlade at takke Trondheim Turistforening for en sådan tilladelse, uden hvilken vort arbejde ville have været vanskeliggjort.

Til slut de bedste ønsker for de næste halvfemsinstyveår.

